

Voorstel

1. De Programmabegroting 2024 inclusief meerjarenraming 2025-2027 en bijbehorende begrotingswijziging vast te stellen.
2. Akkoord te gaan met het storten van het begrotingsresultaat 2024 ad € 3,488 miljoen in het Investeringsfonds om het zodoende beschikbaar te houden voor onze eigen inbreng van middelen bij onze aanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds.

Aanleiding

De Programmabegroting 2024 (inclusief de bijbehorende begrotingswijziging, de meerjarenramingen 2025-2027 en het investeringsplan 2024-2027) worden u ter vaststelling aangeboden.

Jaarlijks wordt de voorbereiding van de Programmabegroting in het voorjaar gestart. De richtlijnen uit het Spoorboekje worden dan verwerkt in de beheersbegroting. In deze begroting zijn tevens de structurele effecten van de Voorjaarsbrief 2023 verwerkt in de aanbiedingsnota. Daarnaast zijn onvermijdelijke lasten en de Septembercirculaire verwerkt in de begroting, ten einde een realistische begroting te presenteren. De jaarlijkse actualisatie van de reserves en voorzieningen is gelijk opgelopen met de opstelling van de Programmabegroting 2024.

Onderdeel van de besluitvorming over de Programmabegroting is de begrotingswijziging die hieruit voortvloeit.

Beoogd effect

De Raad geeft bij vaststelling van de begroting mandaat aan het college van B&W om de Programmabegroting uit te voeren. Conform de wettelijke voorschriften dient de door de Raad vastgestelde Programmabegroting 2024 uiterlijk op 15 november 2023 ingezonden te worden naar onze toezichthouder de Provincie Noord-Brabant.

Argumenten

1.1 De Programmabegroting laat voor 2024 een financieel sluitend perspectief zien

Het begrotingssaldo voor 2024 bedraagt € 3,488 miljoen.

Voor de jaren 2024 en 2025 is ons begrotingssaldo positief. Dat betekent dat we een overschot hebben. Voor de jaren 2026 en 2027 ziet het beeld er anders uit. In deze jaren hebben we juist een tekort.

Dit beeld was ook al zichtbaar bij de Kadernota 2024 en hangt samen met een afname van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Met de negatieve saldi in 2026 en 2027 willen we, in lijn met het advies van de VNG, het signaal afgeven aan het Rijk dat we onvoldoende structurele middelen hebben om de grote opgaven waar we als gemeente voor staan, uit te kunnen voeren.

Momenteel is het erg onzeker in hoeverre het Rijk de ingerekende kortingen in het Gemeentefonds nog terugdraait. Om te voorkomen dat de geraamde tekorten op de langere termijn daadwerkelijk zullen ontstaan, gebruiken we de komende tijd tot de Kadernota 2025 om in kaart te brengen op welke manieren we structurele financiële ruimte kunnen creëren, zonder dat dit ten koste gaat van onze (wettelijke) taken en ambities. Op die manier blijven we ook op de langere termijn financieel gezond.

Het structurele saldo is het saldo dat aangeeft of al onze structurele lasten ook daadwerkelijk door structurele baten gedekt zijn. Onze toezichthouder, de provincie Noord-Brabant, toetst of het structurele saldo positief is. Voor 2024 en 2025 is dat het geval. Het structurele saldo in 2024 bedraagt € 10.000 positief. Meerjarig zien we dat ook het structurele saldo in 2026 en 2027 negatief is.

1.2 In de aanbiedingsnota zijn alle bekende onvermijdelijke baten en lasten opgenomen voor 2024 t/m 2027

Met onvermijdelijke baten en lasten bedoelen we enerzijds de wijzigingen in baten en lasten die optreden en voortvloeien uit reeds vastgesteld beleid door college en/of raad. Anderzijds betreffen het autonome opbrengsten en kosten waar we als gemeente weinig invloed op hebben, maar die we wel moeten inrekenen in onze begroting. Een deel hiervan zijn ontwikkelingen die reeds in de

Voorjaarsbrief Financiën zijn gesignaleerd. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen die pas vanaf 2024 een financieel effect hebben. Beiden zijn opgenomen in de begroting.

1.3 Opmerkingen toezichthouder n.a.v. Programmabegroting 2023

In de brief van de provincie aan de gemeenteraad over de Begroting 2023 (d.d. 22 december 2022) heeft de provincie een aantal opmerkingen geplaatst. Naar aanleiding van raadvragen van de PvdA hierover hebben we toegezegd hier in het raadsvoorstel van de programmabegroting 2024 op terug te komen. De provincie heeft de volgende opmerkingen gemaakt:

- *Investeringsfonds*

De toezichthouder gaf aan dat het niet duidelijk was of alle lasten die gedekt worden uit het gevormde Investeringsfonds ook daadwerkelijk incidenteel zijn. Een reserve is een incidenteel dekkingsmiddel, waardoor deze alleen ingezet mag worden voor de dekking van incidentele lasten. Structurele lasten dienen structureel gedekt te worden, dat wil zeggen dat deze ten laste van de exploitatie moeten komen (het begrotingssaldo).

Uiteraard zijn wij hier altijd scherp op. De posten die uit het Investeringsfonds gedekt worden zijn allen incidenteel van aard.

- *Incidentele baten en lasten*

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht om een overzicht in de begroting op te nemen van de incidentele baten en lasten. Deze incidentele baten en lasten mogen via incidentele middelen gedekt worden. De toezichthouder controleert het overzicht van de incidentele baten en lasten en beoordeelt of al deze posten inderdaad incidenteel zijn. Op ons overzicht van de incidentele baten en lasten stonden in de begroting 2023 twee posten waarvan de provincie van mening was dat deze structureel zijn. Het gaat om de posten 'wachtgeld wethouders' en 'detacheringen'. Deze posten hebben we in de begroting 2024 gecorrigeerd en als structureel aangemerkt.

- *Reserve Onderwijshuisvesting*

In de reserve Onderwijshuisvesting zaten structurele stortingen en onttrekkingen. De toezichthouder heeft aandacht gevraagd voor het dekken van structurele lasten uit structurele middelen. Door het werken met de reserve werden er juist structurele lasten door incidentele middelen gedekt.

Bij de Voorjaarsbrief 2023 en de Kadernota 2024 hebben we dit gecorrigeerd. De structurele lasten zijn opgenomen in de exploitatie. De reserve wordt nu alleen nog ingezet voor incidentele zaken. Zie hiervoor ook de raadsmededeling (zaaknummer 737403) die is meegestuurd met de Voorjaarsbrief 2023.

1.4 Ter kennisneming is het boekwerk Actualisatie Reserves en Voorzieningen meegestuurd

Zoals ieder jaar wordt het boekwerk Actualisatie Reserves en Voorzieningen ter informatie meegestuurd naar de raad. Dit geeft voor de raad inzicht in alle bestaande reserves en voorzieningen en de ontwikkelingen/ruimte daarin.

2.1 Reservering van het saldo ten behoeve van de aanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds

Ons positieve begrotingssaldo voor 2024 is € 3,488 miljoen. We stellen voor om dit bedrag in zijn geheel te storten in het Investeringsfonds. Op deze manier kunnen we het bedrag beschikbaar houden voor een aanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds bij het ministerie van BZK.

Wij zijn voornemens om een aanvraag uit dit fonds bij BZK te doen zodat we daarmee in de wijken uit het Nationaal Programma Roosendaal (NPR) de herstructurering van particuliere woningen kunnen subsidiëren. Deze herstructurering draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid en de veiligheid in kwetsbare gebieden.

Aan deze aanvraag zit een verplichting tot inbreng van eigen middelen. Met het begrotingssaldo kunnen we al een deel van deze eigen inbreng dekken.

Uw raad zal zeer binnenkort geïnformeerd worden over de aanvraag bij het Volkshuisvestingsfonds. U zult daarbij ook een raadsvoorstel ontvangen, waarin de financiële aspecten nader toegelicht worden.

Kanttekeningen

1.1 Meerjarig is de begroting niet sluitend

Het begrotingssaldo is voor de jaren 2024 en 2025 positief, voor de jaren daarna is sprake van een begrotingstekort. Dit beeld strookt met het landelijke beeld, en hangt samen met de flinke kortingen die het Rijk op het Gemeentefonds heeft ingeboekt vanaf 2026. Er is nog veel onzekerheid in hoeverre het Rijk deze kortingen terugdraait en in hoeverre het Rijk de gemeenten financieel tegemoet zal komen.

De VNG heeft daarom in een advies aangegeven om de begroting niet meerjarig sluitend te maken, maar juist te laten zien tegen welke tekorten gemeenten aanlopen. Op deze manier kunnen we duidelijk maken dat gemeenten op dit moment structureel te weinig middelen hebben om alle opgaven en ambities uit te voeren.

Onze toezichthouder, de provincie Noord-Brabant, heeft via een brief aan alle colleges van B&W in de provincie aangegeven het advies van de VNG te ondersteunen. De provincie zal vooral toetsen of het jaar 2024 structureel en reëel sluitend is. Dat is in Roosendaal het geval.

Financiën

De begroting 2024 is sluitend. Er is sprake van een positief begrotingssaldo in 2024 van € 3,488 miljoen.

Met betrekking tot het voordelige begrotingssaldo wordt voorgesteld dit in de reserve Investeringsfonds te storten ten behoeve van de inbreng van eigen middelen bij de aanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds.

Financiële uitgangspositie	2024	2025	2026	2027
Uitkomsten beheersbegroting	€ 3.031.000 V	€ 91.000 V	€ 4.210.000 N	€ 6.506.000 N
Gevolgen septembercirculaire 2023	€ 1.263.000 V	€ 1.264.000 V	€ 1.082.000 V	€ 4.113.000 V
Middelen Klimaat en Energie	€ 1.415.000 V	€ 1.415.000 V	€ 1.415.000 V	€ 1.415.000 V
Opnemen stelpost Jeugd				€ 1.600.000 V
TOTAAL Financiële ruimte	€ 5.709.000 V	€ 2.770.000 V	€ 1.713.000 N	€ 622.000 V
Onvermijdelijke baten en lasten				
Diverse onvermijdelijke baten en lasten (incl. structurele effecten VJB2023)	€ 2.221.000 N	€ 1.392.000 N	€ 2.136.000 N	€ 2.330.000 N
Bestuurlijke keuzes				
Aangepaste indexering		€ 188.000 V	€ 471.000 V	€ 944.000 V
Uitvoeringsbudget Economische Visie	€ 250.000 N			
Inzet Investeringsfonds als dekking Uitvoeringsbudget Economische Visie	€ 250.000 V			
Begrotingssaldo	€ 3.488.000 V	€ 1.566.000 V	€ 3.378.000 N	€ 764.000 N
Storten begrotingssaldo in reserve Investeringsfonds t.b.v. aanvraag Volkshuisvestingsfonds BZK	€ 3.488.000 N			
Resterend Begrotingssaldo	€ -	€ 1.566.000 V	€ 3.378.000 N	€ 764.000 N

N = nadeel ; V = voordeel

Vervolg

De verdere procedure ten aanzien van de Programmabegroting 2024 loopt conform onderstaand schema:

- Donderdag 5 oktober: Toesturen Programmabegroting aan de Raad
- Donderdag 5 oktober: Persgesprek
- Maandag 9 oktober: Informatiebijeenkomst Programmabegroting 2024 voor raadsleden
- Uiterlijk dinsdag 17 oktober 9.00u: Indienen technische en toelichtende vragen door fracties bij de Griffie
- Woensdag 1 november: beantwoording schriftelijke vragen
- Donderdag 2 november: Raadscommissievergadering Programmabegroting 2024
- Donderdag 9 november: Raadsvergadering Programmabegroting 2024

Bijlagen

- 1.1 Programmabegroting 2024
- 1.2 Bijlagenboek Programmabegroting 2024
2. Actualisatie Reserves en voorzieningen
3. Begrotingswijziging PB2024